

організації, тощо [4]. На думку авторів роботи, підприємства можуть використувати сформований набір напрямів аналізу та показників, зазначених у табл. 1, для проведення загального дослідження своєї готовності до проведення стратегічних змін.

Список використаних джерел:

1. Буднік М.М., Курилова Н.М. Управління змінами. Київ: Кондор, 2017. 226 с.
2. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Методичний підхід до управління змінами в діяльності суб'єктів підприємництва. *Економіка розвитку*. 2017. № 3. С. 59–66.
3. Гусева О.Ю. Управління стратегічними змінами: теорія і прикладні аспекти: монографія. Донецьк: Ноулідж, 2014. 316 с.
4. Гринько Т.В. Управління змінами на підприємствах – необхідна умова забезпечення їх розвитку. *Бізнес Інформ*. 2013. № 10. С. 247–252.
5. Гринько Т.В., Гвініашвілі Т.З. Концептуалізація моделей управління змінами на підприємствах в сучасних умовах мінливого середовища. *Технологічний аудит та резерви виробництва*. 2015. № 1/5(21). С. 34–40.

Костюк М. С.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

АДАПТИВНІ СТРАТЕГІЇ УПРАВЛІННЯ РИЗИКАМИ

Сучасне бізнес-середовище характеризується підвищеною нестабільністю та невизначеністю, що зумовлено як глобальними економічними змінами, так і місцевими факторами. Економічні кризи, політичні конфлікти, швидкі технологічні зрушення та непередбачувані зміни на ринках суттєво впливають на діяльність підприємств різних масштабів і галузей. В умовах такої нестабільності ефективне управління ризиками стає ключовим фактором забезпечення стійкості підприємств і їх конкурентоспроможності. Однією з основних проблем, що стоїть перед підприємствами, є недостатня готовність до швидких змін, що можуть негативно вплинути на їхню фінансову стабільність та операційну ефективність. Традиційні методи ризик-менеджменту часто не враховують динамічні зміни зовнішнього середовища, що призводить до низької ефективності управління ризиками в умовах нестабільної економіки. Це ставить наукові кола та бізнес-практиків перед необхідністю розробки нових підходів до управління ризиками, які будуть адаптивними та гнучкими до змін.

З огляду на це, постає важливе наукове та практичне завдання – розробка адаптивних стратегій управління ризиками, що враховують швидко змінність ринкових умов та дозволяють підприємствам не лише мінімізувати вплив ризиків, але й оперативно реагувати на нові виклики. Актуальність цієї проблеми полягає в тому, що нестабільна економічна ситуація може стати причиною втрати значних фінансових ресурсів та погіршення позицій підприємства на ринку.

Класифікація економічних ризиків у нестабільних умовах передбачає систематизацію загроз за їх походженням, характером впливу на бізнес та ступенем контрольованості. Така класифікація допомагає підприємствам краще розуміти природу ризиків і розробляти відповідні стратегії для їх мінімізації. Сучасні підходи до управління економічними ризиками включають не лише реактивні заходи, але й проактивні стратегії, які дозволяють передбачити можливі загрози та знизити їх вплив на діяльність підприємства.

Адаптивні стратегії управління ризиками є відносно новим підходом, який передбачає гнучкість та здатність підприємства швидко реагувати на зміни в зовнішньому середовищі. У сучасних умовах постійної невизначеності та економічної нестабільності традиційні методи управління ризиками, що передбачають переважно реактивний підхід до загроз, не завжди забезпечують достатню стійкість підприємств [1]. Тому виникає необхідність у розробці адаптивних стратегій, що дозволяють підприємствам не лише ідентифікувати та мінімізувати ризики, але й швидко перебудовуватися відповідно до нових умов.

Адаптивність у бізнесі означає здатність організації оперативно коригувати свої процеси, структуру та ресурси у відповідь на зміни зовнішнього середовища. Цей підхід ґрунтується на теоріях системної динаміки, які розглядають підприємство як відкриту систему, що постійно взаємодіє з навколишнім середовищем. Адаптивні стратегії, таким чином, включають механізми передбачення змін і проактивного реагування на них, що допомагає зменшити вплив негативних факторів і покращити конкурентоспроможність компанії. Адаптивні стратегії управління ризиками відрізняються від традиційних тим, що передбачають не лише реакцію на загрози після їх виникнення, але й активне передбачення потенційних ризиків на основі аналізу зовнішнього середовища.

Дослідження адаптивних стратегій управління ризиками поступово набирають популярність серед науковців та практиків. Сучасні дослідження демонструють, що адаптивні стратегії дозволяють підприємствам залишатися конкурентоспроможними навіть в умовах високої невизначеності. Впровадження таких стратегій вимагає не лише змін у структурі управління, але й переосмислення підходів до прийняття рішень. Це може включати використання новітніх цифрових технологій, наприклад, системи штучного інтелекту для прогнозування ризиків, або ж інтеграцію автоматизованих процесів моніторингу змін ринкових умов.

Економічна нестабільність сучасного бізнес-середовища є результатом впливу багатьох внутрішніх і зовнішніх факторів, які створюють високий рівень ризику для діяльності підприємств. Глобальні економічні кризи, політична нестабільність, технологічні зміни та інші виклики можуть серйозно підірвати фінансову стійкість і конкурентоспроможність організацій. Розуміння цих чинників є критично важливим для розробки адаптивних стратегій управління ризиками, що дозволяють підприємствам ефективно реагувати на виклики та мінімізувати негативні наслідки.

В умовах динамічної невизначеності економіки, підприємства стикаються з необхідністю впровадження ефективних інструментів адаптивного управління ризиками для забезпечення стійкості та конкурентоспроможності [2]. Адаптивні стратегії мають на меті швидке реагування на зміни, зменшення впливу негативних факторів та мінімізацію потенційних втрат. До основних інструментів адаптивного управління ризиками належать аналіз сценаріїв, стратегії диверсифікації та страхування ризиків.

Аналіз сценаріїв є одним із найважливіших інструментів, що використовується для прогнозування можливих подій і їхнього впливу на діяльність підприємства [3]. Цей метод дозволяє розробляти кілька можливих сценаріїв розвитку ситуації (наприклад, оптимістичний, песимістичний та базовий) і визначати, які ризики можуть виникнути в кожному з них. Основною перевагою аналізу сценаріїв є можливість підготуватися до різних варіантів розвитку подій, що дозволяє компаніям швидше адаптуватися до змін. Наприклад, під час економічної кризи компанія може розробити сценарії для різних рівнів

падіння ринкового попиту і відповідно до них скоригувати свої операційні плани, включаючи зміни в асортименті продукції або зменшення витрат. Сценарії також допомагають виявляти «тригери» ризиків, які можуть сигналізувати про необхідність вживання конкретних дій.

Список використаних джерел:

1. Горго І.О. Концепція формування системи управління ризиками на підприємстві. *Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики*. 2018. № 11. С. 29–42.
2. Bogodistov Y., Wohlgemuth V. Enterprise risk management: A capability-based perspective. *The Journal of Risk Finance*. 2017. Vol. 18. Iss. 3. P. 234–251.
3. Бугров О.В., Бугрова О.О., Лук'янчук І.О. Аналіз чутливості і аналіз сценаріїв в управлінні ризиками інвестиційних проєктів. *Інвестиції : практика та досвід*. 2023. № 3. С. 80–86.
4. Гринько Т.В., Козік В.А. Проблеми управління інноваційним розвитком промислових підприємств в Україні. *Економічний простір*. 2019. № 151. URL: <http://www.prostir.pdaba.dp.ua/index.php/journal/article/view/415/405>.

Літвін Я. І.

Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара (Україна)

ІННОВАЦІЙНА ДІЯЛЬНІСТЬ ТОРГОВЕЛЬНИХ ПІДПРИЄМСТВ У СУЧАСНИХ УМОВАХ

Інноваційна діяльність забезпечує та підвищує конкурентоспроможність торговельного підприємства шляхом впровадження новітніх технологій, бізнес-процесів, товарів та послуг обслуговування.

У сучасних умовах провідними інноваційними технологіями у сфері торгівлі, які отримують популярність серед споживачів й торговельних компаній є наступні:

1. Розумний візок (SmartCart), який за допомогою сканера штрих-кодів, камери і датчиків ваги: автоматично ідентифікує товар у кошику; надає інформацію про акційні пропозиції; можливість навігації, списку покупок, рекомендації рецептів. А персоніфікований мобільний додаток аналізує і завершує покупку автоматизовано, виключаючи необхідність стояти у черзі. Крім того він є досить ефективним інструментом у боротьбі з крадіжками.